

De Houtduif en zijn gekoer

De Houtduif en zijn volhardend koeren mogen bij de gemiddelde vogelkenner genoegzaam bekend worden geacht. Hij is tenslotte onze grootste en meest voorkomende duif en hij gaat de mens bepaald niet uit de weg. Niet te missen, zou je denken. Wij hebben het duivengekoer zo dikwijls gehoord, dat het voor ons geen verrassingen meer biedt. Maar niets is minder waar! Dat leren reeds de meest gangbare vogelgidsen, die het er onderling niet over eens zijn hoe het houtduivenlied beschreven moet worden.

Dat het lied bestaat uit vijf lettergrepen, daarover zijn de meeste vogelgidsen het wel eens. Petersons Vogelgids noemt een telkens herhaalde frase van vijf tonen. De ANWB Vogelgids spreekt van vijflettergrepigheid en de Tirion Gids Europese Vogels doet het zelfs voor: 'roe-koe-koe-koe koe'. Ook het Popular Handbook of British Birds houdt het op 'five notes'. Bruun's Gids voor de Vogels van Europa, ten slotte, vermeldt dat het koeren bestaat uit 'vijf delen'. De enige die minder dan vijf aangeeft, is Sluiters Prisma Vogelgids, die het geluid van de Houtduif beschrijft als: 'roe-kroe koe koe'. Dat zijn toch echt maar vier tonen!

De onenigheid wordt nog groter als we lezen waar volgens de gidsen de klemtoon ligt. Bruun en ANWB leggen de klemtoon op de eerste lettergreep, maar Petersons en Tirion menen dat de nadruk op de tweede lettergreep ligt.

En dan is er nog het Popular Handbook, dat als enige van de hier aangehaalde gidsen iets opmerkelijks hoort: 'the final note being abrupt'. Wat bedoelt de auteur? Wat is dat eigenlijk, een abrupte slotnoot? Ik kom er zo dadelijk op terug.

Ziehier het strijdtoneel: noch over het aantal tonen, noch over de klemtoon heerst volkomen overeenstemming. En in het Verenigd Koninkrijk hoort men ook nog eens een geheimzinnig, kort afgebroken slot. Hoe komen we uit deze verwarring? Ik zou zeggen: door naar de Houtduif te luisteren. We geven hem het woord.

Ik heb mijn oor te luisteren gelegd bij mijn eigen tuin-houtduif. Ik ga ervan uit dat hij een

De Houtduif, zo vertrouwd maar ook verrassend.
Foto: Otte Zijlstra.

doorsnee Houtduif is en model staat voor zijn soortgenoten. Welnu, op 16 september 2017 koerde hij als volgt: 'roe koe koe-koe.... roe koe koe koe-koe.... roe koe koe koe-koe.... roe koe koe koe-koe.... roe'. Dit was het verlossende woord. De kern van het houtduivengekoer telt (in mijn tuin) drie (maar ook wel eens meer) frasen, elk bestaande uit vijf tonen. De nadruk ligt hier telkens op de tweede (vetgedrukte) toon. Deze kern wordt voorafgegaan door één frase, bestaande uit vier tonen. Hier ligt de nadruk op de eerste (vetgedrukte) toon. Dan het slot. Dat bestaat uit eveneens één frase, die slechts één (vetgedrukte) toon bevat.

Tot ons sprak de Houtduif. Hij geeft alle vogelgidsen partieel gelijk: de harde kern van het gekoer is vijflettergrepig. De nadruk ligt op de tweede toon. Deze kern wordt voorafgegaan door een vierlettergrepige frase met nadruk op de eerste toon, en wordt afgesloten door een frase met één abrupte toon. Met name die afsluiting vind ik persoonlijk getuigen van grote muzikale durf en inventiviteit. Het menselijk oor verwacht na die ene toon nog een hele serie tonen, ook al omdat het lijkt alsof de centrale fase (voor de vierde keer) ingezet wordt. Zo worden wij verrast. Door het gekoer van de Houtduif.

■ Hugh Gallacher, e-mail: hughgallacher@hotmail.com.